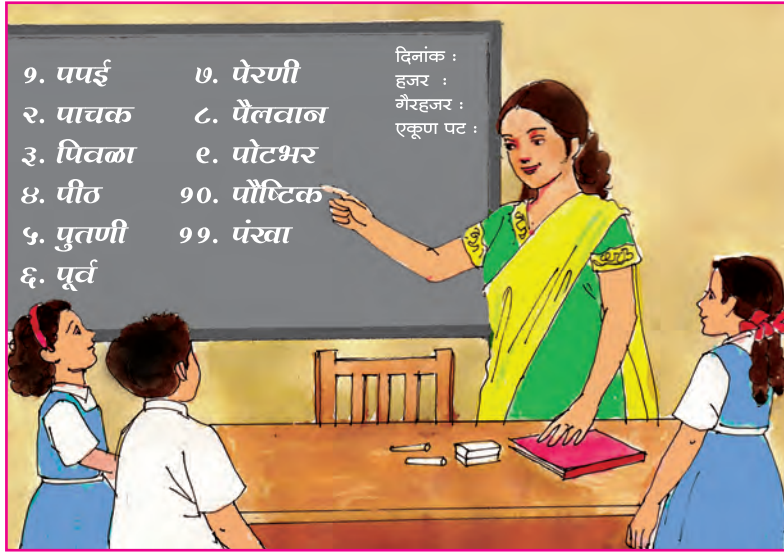

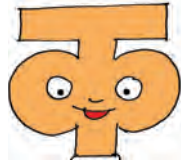
१०. आमचा शब्दकोश

मीना गोष्ट वाचत होती. 'गोष्टीतले 'प' या अक्षरापासून सुरू होणारे शब्द शोधा व त्याच्या शब्दपट्ट्या बनवा,' असं बाईंनी मीनाच्या गटाला सांगितलं होतं. मीनाच्या गटानं शोधलेले हे शब्द पाहा.

पपई, पुतणी, पूर्व, पंखा, पोटभर, पाचक, पिवळा, पीठ, पेरणी, पैलवान, पौष्टिक.

मुलांनी शोधलेले शब्द बाईंनी फळ्यावर वेगळ्या क्रमाने लिहिले. कसे ते पाहा.

रोहनच्या गटाला बाईंनी एका पाठातील 'क' पासून सुरू होणारे शब्द शोधायला सांगितले होते. रोहनच्या गटाने शोधलेले शब्द पाहा.

कीड, कप, किल्ला, कौल, कंद, कुत्रा, कूट, कान, केस, कैरी, कोट.

शिक्षकांसाठी : विद्यार्थ्यांचे गट करून कोणत्याही पाठातील दिलेल्या अक्षरांचे शब्द शोधून, ते क्रमाने लावण्यास सांगावे.

बाईनी फळ्यावर लिहिताना ते शब्द वेगळ्या क्रमाने कसे लिहिले ते पाहा.

कप	केस	दिनांक :
कान	कैरी	हजर :
किल्ला	कोट	गैरहजर :
कीड	कौल	एकूण पट :
कुत्रा	कंद	
कूट		

रोहनने विचारले, “बाई, तुम्ही शब्दांचा क्रम कसा लावला ?”

बाई म्हणाल्या, “शब्द नीट ऐकले की त्यांचा क्रम लावता येतो.”

“पण बाई मला नाही समजलं, क्रम कसा लावायचा ते.” नेहा म्हणाली.

बाई म्हणाल्या, “त्यात काय अवघड आहे ? मुळाक्षरांचा क्रम व मी लावलेला शब्दांचा क्रम पाहा म्हणजे कळेल.” बाई पुढे म्हणाल्या, “आता मी आणखी काही शब्द लिहिते.”

बाईनी फळ्यावर खालील शब्द अर्थासहित लिहिले.

बाई म्हणाल्या, “आता हेच शब्द मी वेगळ्या क्रमाने लिहिते.”

बाईंनी फळ्यावर खालीलप्रमाणे शब्दांचा क्रम लावून दाखवला आणि विचारले, “मी कसा क्रम लावला, कोण सांगेल ?”

काळोख	-	अंधार	दिनांक :
कोकरू	-	शेळीचे पिलू	हजर :
गर्द	-	दाट	गैरहजर :
गुराखी	-	गुरे राखणारा	एकूण पट :
तोबरा भरणे	-	तोंड भरून खाणे	
परतणे	-	माघारी फिरणे	
माळरान	-	खडकाळ जमीन	
वाट	-	रस्ता	
शहारा येणे	-	अंगावर काटा येणे	
सृष्टी	-	पृथ्वी, जग, निसर्ग	
हद्द	-	सीमा	

नीता म्हणाली, “बाई, तुम्ही मुळाक्षरांच्या क्रमाप्रमाणे शब्दांचा क्रम लावला आहे.”

बाई आनंदित होऊन म्हणाल्या, “शाबास !”

स्वाध्याय

- खालील शब्द मोठ्याने वाचा. ते मुळाक्षरांच्या क्रमाने लावून लिहा.
दंगा, दमा, दिशा, दूर, देणेकरी, दात, दीपमाळ, दुखापत, दोरा, दैनिक, दौलत.

उपक्रम : तुमच्या पुस्तकातील कोणत्याही पाच पाठांतील शब्दार्थ मुळाक्षरांच्या क्रमाने वहीत लिहा. त्याला ‘माझा शब्दसंग्रह’ हे नाव द्या.

आम्ही गोष्ट पूर्ण करतो

• वाचा.

रविवारची सुट्टी होती. संध्याकाळच्या कलत्या उन्हात मुले खेळायला बाहेर पडली. चांगला दहा-बारा जणांचा घोळका लगोरी खेळण्यासाठी जमला. रमा आणि शेखरने आपापले भिडू वाटून घेतले. दोन गट तयार झाले. शेखरच्या गटाने लगोरी रचली. रमाने चेंडू मारला आणि लगोरी फोडली... धाऽऽडू. लगोऱ्या विखुरल्या. चेंडू उसळला आणि रमाच्या गटातले भिडू पळू लागले. शेखरने चेंडू पकडला आणि नजमाकडे फेकला. तिने चपळाईने चेंडू झेलला आणि नेम धरून राजेशच्या दिशेने भिरकावला, त्याला बाद करण्यासाठी. राजेश खाली वाकला आणि चेंडू थेट मैदानाबाहेरच्या झाडीत गडप झाला. ‘चेंडू झाडीत गेला, की खेळ तात्पुरता थांबवायचा’, असा त्यांचा नियम होता. रमा, शेखर, मंजू, नजमा, जयेश सगळेच तिकडे धावले. नजमा चेंडू घ्यायला झाडीत जाऊ लागली. इतक्यात जयेश ओरडला, “एऽऽ साऽऽप. तो बघ.”

• पुढे काय झाले असेल ? कल्पना करा आणि गोष्ट पूर्ण करा.

शिक्षकांसाठी : विद्यार्थ्यांकडून गोष्ट वाचून घ्यावी. पुढे काय झाले असेल याच्या विविध शक्यतांविषयी मुलांना बोलू द्यावे. प्रत्येकाला आपापल्या कल्पनाशक्तीनुसार गोष्ट पूर्ण करू द्यावी आणि पूर्ण गोष्ट लिहिण्यास प्रोत्साहन द्यावे.